

Verslag reacties consultatie NLRS nieuwe versie

Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Bureau Forum Standaardisatie
Datum:	13 september 2024
Versie:	1.0
Bijlage:	n.v.t.

1. Inleiding

Dit verslag bevat de reacties uit de openbare consultatie (17 juni tot en 15 juli 2024) van het Forum Standaardisatie. Forum Standaardisatie toetst of de standaard NLRS in de nieuwe versie (3.0.1) geschikt is om te blijven aanbevelen aan de overheid via de lijst aanbevolen standaarden. In de openbare consultatie kon men reageren op het advies van de experts.

Het Bureau Forum Standaardisatie heeft een [expertadvies](#) ter openbare consultatie gepubliceerd op internetconsultatie.nl. Tijdens de openbare consultatie zijn twee reacties ontvangen, die zijn gepubliceerd. In het volgende hoofdstuk zijn de antwoorden van de respondenten opgenomen.

2. Reacties uit de openbare consultatie

2.1. Reacties van Gemeente Rotterdam

Naam: J. Stedehouder

Datum: 15 juli 2024

2.1.1. Vraag 1

Wilt u reageren op het advies van de experts om NLRS in de nieuwe versie (3.0.1) te blijven aanbevelen aan de overheid (paragraaf 1 van het expertadvies)?

De gemeente Rotterdam is positief ten aanzien van dit advies, gezien het (nog) intensieve gebruik van Autodesk. Het toegankelijk houden van BIM modellen voorbij de levensduur en inzet van de leveranciersapplicaties is een belangrijk aandachtspunt. NLRS streeft het werken met open bestanden na en vult een lacune in die door de leverancier is ontstaan.

2.1.2. Vraag 2

Wilt u reageren op het advies van de experts om beheerorganisatie Stichting Revit Standards het predicaat 'uitstekend beheer' voor NLRS toe te kennen zodat het Forum Standaardisatie aankomende versies niet steeds opnieuw toetst voor de lijst open standaarden (paragraaf 5.2 van het expertadvies)?

De gemeente Rotterdam ziet dat de stichting wordt getrokken door enthousiaste vak deskundigen, vanuit de praktijk. De afhankelijkheid van dat enthousiasme is ons inziens een aandachts- en zorgpunt naar de toekomst toe. Van belang is om te zien hoe de governance en continuïteit voor de langere termijn is geborgd. Om die reden raden we aan om het toekennen van dit predicaat nog uit te stellen.

2.1.3. Vraag 3

Wilt u reageren op de constatering van de experts over de mate van adoptie door overheidsorganisaties van NLRS 3.0.1 ten opzichte van NLRS 2.5.2 (hoofdstuk 5 van dit expertadvies)?

De gemeente Rotterdam herkent zich niet in het beeld dat wordt geschetst in 5.3.3.3 waarin wordt gesteld dat de standaard wordt uitgevraagd. In de praktijk zien wij dat open data wordt gevraagd, niet specifiek NLRS. Het algehele beeld van de adoptie achten wij wat al te ruimhartig geformuleerd.

2.1.4. Vraag 4

Wilt u reageren op de constatering en conclusies van de experts met betrekking tot de criteria voor de lijst aanbevolen standaarden waarop zij NLRS hebben getoetst voor aanbeveling via de lijst aanbevolen standaarden (paragrafen 5.1-5.4 van het expertadvies)?

Onze belangrijkste kritiek is dat, ondanks de grote waardering van het werk dat is gedaan aan NLRS en de meerwaarde van de open standaard en bibliotheken, NLRS geen generieke open standaard is vanwege de zeer sterke afhankelijk van (de doorontwikkeling van) Autodesk Revit. Wij zien dat de stichting zich inzet om de samenhang met andere standaarden te behouden, en bijvoorbeeld de mapping tussen BERS en NLRS te leveren. Maar er is een ongemak over het gebruik van een open standaard, in een landsspecifieke vertaling bedoeld voor het oplossen van een tekortkoming van een marktdominante partij. De gemeente Rotterdam ziet dat deze open standaard een reëel probleem voor digitale duurzaamheid oplost, maar kan zich niet vinden in het advies om adoptie verder te stimuleren. Voor overheden zou eerder stimulans en ondersteuning moeten zijn om te migreren naar andere oplossingen voor dezelfde type werkzaamheden die 'out of the box' een open standaard ondersteunen (niet NLRS).

2.1.5. Vraag 5

Wilt u reageren op de adviezen van de experts aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (hoofdstuk 6 van het expertadvies)?

De gemeente Rotterdam is geen voorstander van het stimuleren van de adoptie van NLRs, aangezien daarmee enerzijds het blijvende gebruik van een toepassing wordt gestimuleerd die zelf niet 'out of the box' een invulling geeft aan het open standaarden beleid van de Europa en Nederland, en anderzijds een stimulans kan geven om juist Autodesk te gebruiken.

De NLRs standaard is een goede oplossing voor een actueel probleem, maar ons inziens idealiter een tijdelijke oplossing.

2.1.6. Vraag 6

Wilt u reageren op het doorlopen proces en de samenstelling van de expertgroep (hoofdstuk 3 en 4 van het expertadvies)?

De gemeente Rotterdam heeft geen opmerkingen bij het doorlopen proces. Wij adviseren wel om de expertgroep in het vervolg breder samen te stellen.

2.1.7. Vraag 7

Wilt u nog aanvullend commentaar geven aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) in verband met de inhoud van dit expertadvies of het gevolgde proces?

De gemeente Rotterdam zet vraagtekens bij de keuze van het Forum Standaardisatie om een open standaard te omarmen die zo 1-op-1 verbonden is met een marktdominante leverancier, een standaard die nog geen adoptie kent bij andere toepassingen voor dit werkingsgebied. Wij begrijpen dat het gebruiken van deze standaard uit pragmatische overwegingen noodzakelijk is, en wij waarderen het werk van de stichting om dit mogelijk te maken. Maar wij zien dit niet als een goede route voor het stimuleren van open standaarden en, één van de daarachter gelegen doelen, leveranciersonafhankelijkheid.

2.2. Reacties van Anoniem

Datum: 17 juni 2024

2.2.1. Vraag 1

Wilt u reageren op het advies van de experts om NLRs in de nieuwe versie (3.0.1) te blijven aanbevelen aan de overheid (paragraaf 1 van het expertadvies)?

Ik heb moeite met het opnemen van deze standaard op de lijst van open standaarden – pas toe of leg uit – om onderstaande redenen:

a) Het betreft een standaard die primair bedoeld is voor Revit gebruikers. Revit een gesloten commercieel product. Revit is marktleider in Nederland. De defacto standaard van een commercieel product wordt hiermee bevestigd en bevorderd. (Ik zie verder op de hele lijst

geen merknaam terugkomen.)

b) De standaard zorgt voor een uniforme output van IFC. Er is echter een leveranciers onafhankelijke open standaard voor het specificeren van een IFC (<https://technical.buildingsmart.org/standards/ifc/>, namelijk IDS <https://technical.buildingsmart.org/projects/information-delivery-specification-ids/>. Dit is naar mijn mening de standaard waarin Nederlandse afspraken over de inhoud van een IFC vastgelegd moeten worden (zie ook punt c). Diverse leveranciers ondersteunen deze standaard. (Ik denk Revit nog niet, maar dat gaat ook niet gebeuren met dit soort initiatieven.)

c) Zoals InnoValor aangeeft zijn er diverse standaarden in gebruik die de inhoud van een IFC vastleggen. Zoals de BIM basis ILS, BIM vergunningen (DigiGO), Rijks vastgoedbedrijf ILS. Er is een ILS configurator ontwikkeld en er zijn al IDS ontwikkelt die de BIM basis ILS gebruiken. Allemaal leveranciers onafhankelijke beschrijvingen van de inhoud.

d) Het risico bestaat dat een deel van de specificaties nu uit een product gebruikersgroep voortkomen. Een leveranciers onafhankelijke partij zoals DigiGO, Geonovum, NEN zou deze standaard moeten beheren. Nu ondersteunt DigiGo de ontwikkeling en harmonisatie van de BIM Basis ILS, BIM Vergunningen en nog enkele initiatieven.

2.2.2. Vraag 2

Wilt u reageren op het advies van de experts om beheerorganisatie Stichting Revit Standards het predicaat 'uitstekend beheer' voor NLRS toe te kennen zodat het Forum Standaardisatie aankomende versies niet steeds opnieuw toetst voor de lijst open standaarden (paragraaf 5.2 van het expertadvies)?

Het risico bestaat dat er afspraken over de inhoud van de ILS vanuit de expertgroep in de standaard komen die niet landelijk zijn afgestemd. (Als dat al niet zo is.) De inhoud moet leveranciers onafhankelijk worden vastgesteld. (En bijvoorbeeld niet afhankelijk zijn van de beperkingen van een produkt.)

2.2.3. Vraag 3

Wilt u reageren op de constatering van de experts over de mate van adoptie door overheidsorganisaties van NLRS 3.0.1 ten opzichte van NLRS 2.5.2 (hoofdstuk 5 van dit expertadvies)?

[Geen reactie]

2.2.4. Vraag 4

Wilt u reageren op de constatering en conclusies van de experts met betrekking tot de criteria voor de lijst aanbevolen standaarden waarop zij NLRs hebben getoetst voor aanbeveling via de lijst aanbevolen standaarden (paragrafen 5.1-5.4 van het expertadvies)?

[Geen reactie]

2.2.5. Vraag 5

Wilt u reageren op de adviezen van de experts aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (hoofdstuk 6 van het expertadvies)?

[Geen reactie]

2.2.6. Vraag 6

Wilt u reageren op het doorlopen proces en de samenstelling van de expertgroep (hoofdstuk 3 en 4 van het expertadvies)?

Expertgroep bestaat uit Revit gebruikers, inhoud IFC en gebruikte product moeten gescheiden worden.

2.2.7. Vraag 7

Wilt u nog aanvullend commentaar geven aan het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) in verband met de inhoud van dit expertadvies of het gevolgde proces?

Het onderzoek komt nu van InnoValor. Mijn advies is om in volgende adviesvragen ook de landelijke organisaties te raadplegen en in het advies te benoemen. Bijvoorbeeld DigiGo <https://www.digigo.nu/> - de organisatie voor digitalisering in de bouwwereld - gefinancierd door BZK.